

IRENA OBERMANNOVÁ

VZNÁŠEDLO

motto

motto

IRENA
OBERMANNOVÁ

VZNÁŠEDLO

Praha 2012

© Irena Obermannová, 2012
Cover photography © Jan Saudek, 2012

ISBN 978-80-7246-678-8

*Vznášedlo je dopravní prostředek
pohybující se na vzduchovém polštáři
těsně nad vodní hladinou nebo povrchem
země, píše se ve Wikipedii. Myslím však,
že pro každého může být vznášedlo něco
jiného. Pro mě je vznášedlem Bůh.*

Panna sem přichází každý den kolem čtvrtý odpoledne, v sobotu v neděli, ať prší nebo padaj kroupy. Vyhlížím ji už od dvou. Stojím ve výklenku, kde možná taky bejval nějaká svatej, jenže už není, svatý se ztrácej, je to nedostatkový zboží, ani vedle v nákupním centru žádnýho neprodávaj. Zatím. Protože tam jinak prodávaj úplně všechno. Stojím ve výklenku místo svatýho s rukou nataženou a žebrařm.

Jednu takovou holku už jsem viděl. Ne, neříkám, že jsem ji měl rád, to ne. Nebyla to láska, šlo o něco jinýho, tenkrát dávno, tisíc let nejspíš. Jmenovala se Anča a seděla přes uličku v řadě u zdi ve třídě školy, kam jsme oba chodili. Ve třetí třídě, tuším, pokud si vůbec ještě něco správně pamatuju. Radši bych si nepamatoval nic, paměť je semenišťem bolesti, je neobjektivní, zkresluje a vynechává. Anča byla pochopitelně nejkrásnější ze všech holek z celý třídy, z celý školy i z širokýho okolí. A já tehdy ještě nevěděl, jak to se mnou je.

Panna přichází pokaždý stejně, trochu váhavě, trochu plíživě, rozhlíží se, nechce, aby ji někdo při téhle intimní chvilce pozoroval. Ale už pochopila, že mě se nezboví, že já tu budu trčet furt, protože tohle je moje místo. No a co? Nejsem jediný, kdo tady žebrař před kostelem na plácku, kde se prej dějou zázraky. A že je to tady dobrý místo, choděj sem zlomený lidi náchylný k dobrejm skutkům. Jenže já už dávno nic po nebesích nechci, hlavně žádný zázraky, chci jen prachy. I když ve skutečnosti mi o ně zas tolik nejde. Mně jde o přání. Jsem posedlej lidskejma touhama.

Těhdy dávno mi doma neřekli, že se nesmím na holku ani podívat. Měli jsme zrcadlo, samozřejmě. Ale já vídal svůj obličej odmalička, viděl jsem, že je jinej, ale máma taky vypadala jinak než táta, netušil jsem, jak velkej je to problém. Netušil jsem, že touhou každýho člověka je bejt krásnej. A že

krása znamená vypadat jako ostatní, pokud možno na chlup stejně. Že člověk má mít rovný zuby, rovný nos, chodit oblečený, učesaný, pokud možno podle módy, což znamená jako všichni. Netušil jsem tehdy, že já nejsem v módě a že v ní nikdy nebudu. Protože takhle velký odlišnosti do módy zkrátka nepřijdou.

Panna jí říká proto, že tak vypadá, jinak o jejím panenství nevím bohužel nic. Má dlouhý světlý vlasy přepůlený pěšinkou, někdy stažený do culíku, někdy jen tak rozpuštěný. To mám nejradši. Ano, i já se koukám rád na holky. Jenomže musím tajně, protože mě se ženský děsej. Chápu je. Není na mě hezkej pohled.

Anča si se mnou vždycky ráda povídala. Dával jsem jí svačiny, tvrdila, že je mám lepší než ona. Ale když mi jednou dala ochutnat tu svoji, přebral jsem si to tak, že kecá. Mně zas víc chutnala její. Svačinu měla jako záminku, aby se mnou mohla bejt, aby nemusela stát v chumlu ostatních holčiček, aby s nima nemusela skákat gumu. Aby se jí nesmály, že mě miluje. Protože milovat někoho bylo ve třetí třídě důvodem k posměchu. Kluci sice nadzvedali holkám sukně, aby viděli, jaký maj kalhotky, holky se tomu sice hihňaly, ale zabouchnout se bylo považováno za něco mimořádně směšného, trapného, za něco, o čem se píše na zeď, aby se páreček zostudil. *K + V = láska nebeská*, stálo třeba na dveřích klučičího záchodu. Jenomže já si fakt myslel, že Anču miluju, že tohle je láska.

Pokaždý když Panna vidí, že tu zas jsem, vrazí mi desetikorunu, někdy i dvacku, usměje se na mě na chvíli, ale hned ode mě odvrátí tvář. Já od ní ne. Sleduju, jak poklekne na modlitební lavici, skloní hlavu, sepne ruce a škemrá. O nikom tady už leta neříkám, že se modlí. Myslím, že tady na tom místě lidi spíš žebraj. Plazej se na kolenou. Úpěj. Modlit by se šli do kostela. Sem přicházej ty, co něco chtěj, co louděj, co myslěj, že Pánaboha nebo Tadeáška nebo bůhví koho zajímaj

jejich potíže. Ve skutečnosti jejich trable zajímají jenom mě. Dívám se, číhám na chvíli, kdy tady lidi pokleknou, sepnou ruce, skloní hlavu a spočinou v tichým, naruživým dyndání. Pak se pomalu zvednou, napíší si přání na papírek, ty pečlivější už ho mají připravený z domova, a zasunou ho svatému Tadeášskovi pod palec.

Jednoho dne mi Anča za moji svačinu strčila do ruky lísteček.

„Nečti ho teď,“ zašeptala a utekla.

Věděl jsem, že jí vyhovím, udělal bych cokoli, co řekne, ale dalo mi nesmírnou práci to vydržet. Dodneška si vybavuju každou vteřinu toho čekání na chvíli, až dopis otevřu a až si přečtu, co v něm je. Teprve později jsem si uvědomil, že milostný čekání je věc, která mění plynutí času. Tak jako na severní polokouli mají jiný čas než na rovníku, zrovna tak plyne jinak čas zamilovanému člověku, kterej čeká na objekt své lásky. Cejtí každou vteřinu, každá vteřina v něm dupe, každá ho trochu bolí a lechtá současně. Každá vteřina je hmatatelná, váží tunu a její pohyb směrem k další vteřině se rovná fyzický námaze, člověk má pocit, jako by tlačil parní válec, jako by čas běžel po jeho kůži a měl okovaný boty. *Budu na tebe čekat zítra ve dvě v parku u jezírka*, stálo tam.

Pannu jsem si oblíbil pro její zvláštní krásu, ale jinak mě zajímá každej, kdo sem chodí a přeje si. Nejvíce bezvěrci a materialisti, takzvaný racionální lidi. Pasu se na jejich neštěstí. Jak pokleknou, i když mysleli, že nevědějí jak... najednou jako by se rozpomněli... Ale na co, že? Když bezvěrci padnou na kolena, prosej mnohem vehementněji než ty, co se modlíš. Myslej, že je to jako ve kšeftě, má dáti – dal, pomodlej se a myslej, že zaplatili, vystavili fakturu nebesům, ošetřili své přání.

Nikomu jsem neřekl, že mě Anča pozvala na rande. Hejčkal jsem si v sobě to tajemství po celý jeden den. Kdyby mě byl na konci toho dne přejel vlak, mohl jsem natáhnout brka

jako šťastnej člověk. Kdybych doma řekl, že jdu za holkou, určitě by mi vysvětlili, že jsem se musel splíst, vysvětlili by mi to ohleduplně, protože tehdy naše vztahy ještě byly v pořádku. Možná bych se o svý neskladný odlišnosti dozvěděl jemněji. Přesto jsem rád, že jsem se o ten den neochudil. Dodneška se mi o něm někdy zdá. Pořád vidím, jak jsem se na to rande připravoval, vzpomínám si na čistou košili, kterou jsem si vzal, i na vůni mejdla, kterým jsem se celej vymydlil, od paty až k bambuli na svém nose, musela vonět na hony daleko.

Svatej Tadeáš má velikej kamennej palec, kterej budí v lidech důvěru. Jeho palec působí důvěryhodně, opravdově, zemitě, a navíc pod něj neprší. Jde přece o nadpřirozenej, pořádněj, svatej palec, co plní přání. Znáám ten prst dobře. Každěj večer, když se nádvoří před kostelem vyprázdní, vystoupím ze svýho výklenku. Ale nepřepečítávám almužny, který jsem dnes vyloudil. Jdu si šáhnout pod palec a čórnout tam všechna přání. Popadnu je, strčím do kapsy a v duchu se chechtám.

Vybavuju si každěj kamínek z parku, kde jsem na Anču čekal, každěj milimetr zelený stojatý vody zahradního jezírka mi uvízl v paměti. Přišel jsem o půl hodiny dřív a měl jsem dokonce kytku, i když jsem dobře věděl, že kdyby se to dozvěděl kdokoliv z naší třídy, ztropil by si z nás legraci. Anča nikde. Už byly čtyři, čtvrt na pět, nic. Možná je to jen takovej holčičí rozmar, říkal jsem si. Čekal jsem dál. Chtěl jsem jí dokázat, že kvůli ní vydržím všechno. A taky bych všechno vydržel. Kromě toho, co následovalo.

Z křoví jsem zaslechl smích. Už to nevydrželi. Zábranskej z béčka, Chalupa od nás, Zímová a... ano, a Anička. Postupně padali smíchy z křoví u jezírka a já se nikdy nedozvěděl, jak dlouho se odtamtud na mě dívali, jak dlouho se kochali mojí hloupostí. Jediný, co jsem se dozvěděl, bylo to, co Chalupa s námahou procedil skrz smích:

„Ty sis vážně myslel, že by tě chtěla?“

A pak ještě to, co dodal Zábřanský z běčka:

„Vyhrálas sázku, Ančí.“

Utíkal jsem, jen se mi bambule na nose klinkala jako při každým mým rychlejším pohybu.

Co já se od té doby namodlil, napřál si, naklečel, nabřečel, co já napsal přáníček.

A ve všech jsem si přál jen jednu věc: ať to zmizí. Ať odejde ta obludnost z mého obličejce, ta hora červeného pórovitého masa, co mi vyrostla pod nosem, co brání lidem, aby si se mnou jen tak povídali a mysleli na cokoli jiného než na to, jaké jsem chudák, než na onu odpornou bambuli, co brání, abych mohl bejt láskyplně políbenej.

Jenže obludnost se na mém nose klinkala dál.

Od té doby jsem se na žádnou holku nepodíval. Takhle ne. Díval jsem se na ně s nenávisť. Protože jsem věděl, že já nesmím. Jsem Quasimodo, méněcennej, vyděděnej Obludák, co by se neměl nikomu ukazovat. Budím v lidech hrůzu. Vzbuzuju obavy z toho, že na světě existuje také ošklivost. Vytvořil jsem si vlastní úhel pohledu na lidi. Díval jsem se na ně prizmatem své bambule. Skrz ni jako přes sklo, který deformuje, zešklebuj, pokrívuj. Jako přes sklo, který se nakřápl. Přes svoji ošklivost jsem viděl lidi ve vši jejich hnusotě. A zrovna tak jsem viděl lásku. Tu pitomou lásku, co po ní všichni toužej, vzdychaj a co přitom není. Tu jejich uňahňanou lásku, co ve skutečnosti jen hledá sebe samého v tom druhým, lásku, co je ukňouraný, lepkavý sobectví. Smál jsem se tomu, ale ten smích mě řezal v srdci jako ohnivý uhlíky. Když na bambuli přání nezabralo, opovážil jsem se ještě mít druhý, pořád jsem si nedával pokoj. Každý den jsem padal na kolena a opakoval do zblbnutí:

„Potrestej jí, pane. Ať umře. Ať trpí, ať jí přejede auto, ať je na vozíčku, kéž dostane svrab a neštovice. A nebo ne. Prosím, pane, kéž je znetvořena jako já. Kéž ten její milej obli-

čejík sežehne olej, roztrhne jizva, kéž jí vlk ukousne nos a zbude z něj jen díra. Nebo ne. Prosím, pane, ať na ni někdo vyleje kyselinu.“

Tyhle všechny hnusný přání jsem opakoval den co den. Prokrel jsem ji. Chtěl jsem spravedlnost. Žádal jsem nebesa, aby ji potrestala. Ublížila mi, proč bych to nemohl chtít? Oko za oko, zub za zub. Proč mám bejt znetvořenej jenom já? To není spravedlivý.

Lidský přání nenávidím. Chodím se pást ke svatýmu Tadeáškovi na tom, jak se neplněj. Jak na naše upocený, nicotný touhy nebesa ze svý výsostný vejšky výsostně serou. Každěj se musí se svým křížem klinkat sám. A když se mu něco povede, nebesa s tím nemaj nic společnýho. Je to náhoda. Stejná náhoda, jako že se někdo narodí jako Panna a jinej jako obluda. Jenže lidi v zoufalejch situacích zhloupnou natolik, že cpou svý přání napsaný na papírku svatýmu Tadeášovi pod palec. Tedy jeho soše, samozřejmě.

Vyrovnal jsem se s tím po svým.

S čórnutejma papírkama si sednu do hospody, propiju všechno, co jsem vyžebal, a pozorně pročítám jednu prosbu po druhý. Teprve potom přijde moje vytoužená chvilka. Pomalu si kladu přání za přáním na jazyk a polykám, až se zalykám. V životě jsem nejedl takovou dobrotu jako nesplněný, nablblý, nicotný, sobecký lidský přání. *Bože, dej, ať se můj manžel uzdraví, ať nejsem těhotná, ať jsem těhotná, ať mě miluje, ať se dostane moje holčička na vysokou, ať vyjde ten kšeft, ať vyhraju milión.*

Zapíjím jejich pachut pivem a konečně ty přání k něčemu jsou – jsem v tom okamžiku absolutně šťastnej. Za ty roky jsem se totiž stal odborníkem na lidský přání. Víím, jak chutná prosba o uzdravení nebo o peníze, jak chutná modlitba za umírající i jak mi neleze do krku prosba o lásku. Má hořkej ocas a chce se mi z ní zvracet.

Ať se mi vrátí, čtu už potolikátý. A jako pokaždý i dneska chvilku zaváhám. Pak ale i tenhle papírek pečlivě složím na malinký dílky a položím si ho na jazyk. A je to zase stejný jako každé den, je to neuvěřitelný a milý. Přání Panny i dnes chutná po oříškový čokoládě.

Od mého ponížení v parku před jezírkem uběhly spousty let. Už nepadám na kolena a nesvolávám na Ančinu hlavu všechno zlý. Jsem si jistě, že je potrestaná. Tomuhle jedinému věřím. Když už jsem dostal nadělní do vínku bambuli na nose, určitě mi nebesa aspoň v něčem vyhoví. Připadá mi, že do toho mám co kecat.

Jenomže včera jsem Anču potkal. Nejenom že se nesmaží v pekle, nemá tvář zjizvenou ani politou kyselinou, ale chodí si parkem s dítětem v kočárku, s manželem po boku a září štěstím. Ne, neviděla mě. Spatřil jsem ji v tom parku v naší čtvrti, kde mě tolik ponižila, ale věděl jsem, že už tady nebydlí.

Stopoval jsem je. Nastoupili s kočárkem do luxusního auta a odjeli. Doběhl jsem před dům jejich rodičů. Odhadl jsem je správně, přijeli na návštěvu, auto stálo zaparkovaný před domem. Zjišťoval jsem si o ní informace u sousedů. Provdala se za boháče, vždycky byla mrcha. Žije střídavě v Česku v baráku a střídavě ve Švýcarsku v baráku. Takže mě ponižila podruhé. Proč já musím navždycky tvrdnout tady, být vydědencem, copak nestačí, že všechno v životě jsem zvorál, že s rodinou jsem se ve zlým rozešel, s nikým se nevidám, žiju v chatce za městem, v zimě drkotám zubama a v létě smrdím. Je to proto, že jsem horší člověk. Proto se mi taky neplní žádný přání. I nebesa na mě kašlou, jsem póvl, odpad, trus.

Spravedlnost neexistuje. Aspoň ne v tom našem měřitelném pojetí. Nejsou žádný váhy na nebesích. Jsou jen soudy, který určují výši trestu u zločinů. Ale lidi pášou i jiný zla než zločiny. Na ty soudce není, aspoň ne v našem malicherným slova smyslu.

Nebesa naše debilní problémy vůbec nezajímaj, pochopil jsem časem s jistotou.

A tak se věnuju tomu jedinýmu, co mě ještě baví: Žeru už patnáctý přání a je mi těžko. *At' se mi vrátí*, čtu zase. Její umíněnost mě fascinuje. *At' se mi vrátí*, píše každý den.

Zase váhám. Kdyby se jí vrátil, už bych ji nikdy neviděl. Neboli na tomhle jediným přání mi záleží. Aby se nesplnilo. Nikdy. Proto ho pokaždý zapíjím třema rumama, abych ho vykadil a mohl za ním spláchnout. Aby putovalo spláškama po kanálech, rozpustilo se na sračky, stalo se výkalem a nemělo vůbec žádnou šanci na splnění. A jak tak váhám o něco víc než jindy, napadá mě, že i já vlastně pořád věřím na přání. Jak jinak bych mohl věřit na jejich zničení? Proč bych si denně kazil chuť jejich požíváním?

A tak ještě tu noc poklekám na modlitební lavici před sochou svatýho Tadeáše, přesně tak, jak jsem to udělal naposledy před třiadvaceti lety. Dívám se na jeho kamennej obličej, kterýmu jsem tak šumák, jako všechno všem, a sepnu ruce, jak jsem je nikdy nesepnul. Všechnu sílu, kterou ještě pořád mám, vložím do tý věty. *At' se jí vrátí*, šeptám. Modlím se za ni, za cizí přání, velice silně Panně přeju, ať je šťastná, na mně nezáleží... Klátí mě bolest, jakou jsem nikdy nepoznal. A taky mi to konečně dojde, poprvý a naposled, mně, odborníkovi na lidský přání: Tohle je láska, přát jí, co si přeje, i když to pro mě není vůbec dobrý. Tohle je moje první láska.

A pak mi puklo srdce. Jen tak mimochodem. Fakt je po mně. Kácím se před svatým Tadeášem na zem. Poslední, co vidím z tohohle nablblýho světa, je mohutnej, nadpřirozenej, ztopořenej Tadeášův palec a povídám mu: Ty vole, ty vážně děláš zázraky!

Pak už jsem jen lehkej jak pírkó, nehmotnej, a dokonce i moje bambule na nose je nehmotná, takže vlastně není, stejně jako já už nejsem. Ale přesto je mi dopřáno – nejpíš za

odměnu, že jsem si dokázal přát dobro pro někoho jinýho – je mi dopřáno vidět, že Panna poprvý po dlouhý době k svatému Tadeášovi nedorazila, protože on se jí vrátil. Tak jsem jí to štěstí vymodlil.

Vidím, nejspíš z nebes, jak kráčí po parku se svým milovaným a září štěstím. On jí sedí na rameni a povídá: „Nazdárrek.“

Protože je to papoušek.

A já se z onoho světa směju tak, že málem padám zase dolů.

Což bych teda vážně nechtěl.

Soukromý upír

Od té doby, co se Julie nastěhovala do tohoto bytu, háral jí žaludkem svíravý pocit. Což o to, měla to tu pěkné, okna vedla do zahrady, dům stál v tiché ulici, sousedé si jí nevšímali. Co víc si mohla přát? Snad jen aby to s ní nešlo tak z kopce.

Za tu dobu, co tu bydlí, přišla o práci a opustil ji kluk. Julie se však ani nepohnula, neřekla ani bé, neudělala vůbec nic. Připadala si, jako by každým dnem slábla, jako by nezastavitelně umírala, jako by ji cosi sžíralo a vysávalo.

„To ten byt,“ říkala kamarádům.

Postupně i přátelé odpadávali, přestali se ozývat a přestali brát telefony. Julie zas přestala vycházet. Kam by chodila? A proč? Měla by se snad dívat v kině na příběhy, když jí se nic neděje? Měla by se snad dívat na lidi, když z jejího života všichni zdrhli? Ne, to se jí ani trochu nechťelo. To radši seděla celé dny u okna, kouřila cigaretu za cigaretou a dívala se, jak dým splývá se zelení za okny, jak ten dým stromy jakoby nadnáší, objímá a jak pak zase mizí jako všechno vždycky. Julie věděla, že i ona takhle jednoho dne zmizí, rozplyne se a lehounce se vznese k nebesům.

Její dvacátá sedmá cigareta pomalu dohořívala, když se ozval zvonek. Julie sebou trhla, ale zůstala sedět.

Zvonek zadrnčel podruhé, tentokrát důrazněji.

Už delší dobu se neoblékala do ničeho jiného než hnědých tepláků, připomínajících vězeňský mundúr, už delší dobu se česala jen velmi zřídka a myla se, jen když nemohla sama se sebou vydržet v jedné posteli. Přece nemůže jít takhle otevřít. Julie už nějakou dobu obrůstala mechem.

Potřetí.

Pomalou se šourala ke dveřím. Otevřela na škvírku, aby se jí vetřelec nelekl. Na prahu stál sympatický, vymydlený mla-

díků, možná by měla říct plejboj, ale zapomněla, že takový termín existuje.

„Dobrý den, nezlobte se, ale mám na vás takovou zvláštní prosbu.“

Rozpačitě přešlápl z nohy na nohu.

„Bydlel jsem v tomhle bytě před lety,“ usmál se zdvořile. „Něco jsem si tady zapomněl. Chtěl bych si to vzít.“

Dívala se na něj divým pohledem, a teprve když se měl k odchodu v domnění, že je slabomyslná, hlesla:

„Nepouštím do bytu cizí lidi. Přijďte odpoledne, to tu už bude manžel.“

Přikývl a odklusal po schodech dolů.

Na jinou výmluvu se nezmohla. Snad stihne trochu uklidit, než se ten člověk vrátí.

Takhle nemakala už několik měsíců. Vydřhla podlahu, naleštla kuchyň, otevřela okna, převlékla postel. Dokonce se na sebe podívala do zrcadla a málem se nepoznala. Naložila se do vany, po obličejí si roztírala masku, kterou našla z dřívějších, veselejších dob. Zapálila svíčku.

Po koupeli jí to začalo konečně vrtat hlavou. Co tu asi tak mohl nechat? A pak jí to došlo. Upíra. Zapomněl tu upíra, který jí žere, po kouskách jí užívá a nepřestane, dokud jí celou nezbaští. Začala prohledávat byt. Dívala se dozadu do spíže, zašla do sklepa, prolezla všechny úložné prostory. Vyhodila spousty krámů, všemi kouty se proplazila po kolenou, ale nic nenašla.

Sedla si k oknu a hleděla do dvora. Na cigaretu ji přešla chuť. Přemýšlela, kde jen ten upír může sídlit. Najednou to věděla. Jasnozřivě se zvedla a zamířila do koupelny. Odchlípnutá dlaždička! Že jí to nenapadlo dřív. Vypadala nenápadně, ale Julie si jí všimla hned první den, co se sem nastěhovala. Pak na ni ovšem zase zapomněla.

Pomalou dlaždičku odsunula. Šlo to snadno. Před očima se jí objevil otvor. Trezor měla by říct. Sáhla dovnitř. Bála se, že ji

uštkne jako zmije. Vytáhla revolver. Vytrřštěně na něj zírala. Byl nabitý. O revolvrech nevěděla zhola nic, tohle však poznala.

Položila ho na čistě prostřený stůl. Sedla si naproti němu a samozřejmě ji to napadlo. Má stisknout spoušť? Bylo by to tak snadné. Tohle nemohla být náhoda. Vypadalo to spíš jako jasný pokyn. Navíc se plejboj nevracel. Chtěl, aby revolver našla.

Aby to udělala. Nebylo by to vůbec tak komplikované, jak se po celé ty měsíce domnívala.

Zavolala jednomu kamarádovi.

„Našla jsem revolver. Co mám dělat?“

Jenomže on řekl jen:

„Pojď do kina.“

Uvědomila si, že si vůbec nepamatuje, jak dlouho nebyla v kině.

Položila revolver na talíř skoro s něhou, jako by ho prostírala.

Potichoučku vyklouzla ze dveří.

Když se z kina vrátila, stůl byl prázdný. Možná to bylo tím, že ji ten kluk políbil.

Všechno ti povím. Slovem po slovu prolomím tvé mlčení jak vozovou hradbu, opakovala jsem si pořád dokola.

Otevřela jsem veliké okno, co vedlo z jídelny přímo k jezeru, a na chvíli mě oslnila jeho hladina. Teprve potom jsem vzala pomeranč a v odšťavovači, co ve mně bůhvíproč vzbuzoval chuť na úplně jiné věci než na vitaminy, jsem ti udělala džus. I sobě, ale tobě radši. Postavila jsem ho před tebe na stůl jakoby nic.

„Jakpak ses vyspal, lásko?“

Vždycky jsem věděla, jak na tebe. Ne že bych to uměla s chlapama. Umím to jenom s tebou. A víš proč? Protože tě miluju. Šíleně, strašlivě a sopečně. Jo. Přesně tak.

Byly chvíle, kdy to tak nevypadalo. Právě proto jsem vymyslela tenhle výlet, pronajala tenhle pokoj na faře, kterým se rozléhají varhany. Abych ti mohla všechno říct. Protože to není nakrátko.

„Dáš si míchaný vajíčka?“

Tys mě miloval, jako když se peče chleba. Hezky a samozřejmě. Každý jsme jiný. Tehdy, když jsem tě poprvé viděla, jak jsi stál v tričku od barev, hned jsem věděla, že jsi můj. Že se tak narodil. Jako můj muž. Do mé náruče. Proč tam nechceš zůstat? Ne, promiň, k ničemu tě nenutím.

„Ještě máme ostružinovej džem. Dáš si?“

Nalila jsem si kávu s mlékem. Ty sis taky dal. I ten džem. Udělalo mi to radost. Přece to takhle nezůstane pořád. Já vím, já vím, musím mít trpělivost.

Když jsem viděla tvé obrazy, bylo mi jasné, jak moc musíš být křehký. Že navzdory barvě na svých velkých dlaních tápeš. Že jsi víla v mužském těle. Věděla jsem, že já tě ochráním, vážně jsem si myslela, že v sobě mám tu mužskou sílu, jistou bezohlednost, povahu rváče, který vítězí. A že ti to všechno dám. Mně a tobě. To mi zatím stačilo.

„Nepůjdeš na pláž?“

Šla jsem podél jezera a připadala si jako voda. Vlnila jsem se jako hladina, chvěla se a leskla. Mámila jsem a čekala. Voda je trvalá. Jako já a ty.

Myslela jsem na tebe. Jak navzdory všem svým vlivům vlastnostem dokážeš být silný, neoblomný. Nebo je to v souladu s vlivy vlastnostmi? Nevím, já byla vždycky jednoduchá, přízemní, pragmatická. Uměla jsem všechno vytelefonovat, vyřvat a zařídit. I tebe si zařídím. Všechno se dá spravit, postavit znovu.

Všechna voda je plodová. I voda v jezeře. I voda ve mně.

Na vysokou jsem se hlásila potřetí. Už jsem si ani nemyslela, že mě vezmou, vybrala jsem si těžký obor, kam berou jen pár lidí. Filmovou produkci. Ale stal se div, napsali mi, že jsem přijatá. Chovala jsem ten dopis v náručí jako miminko. Spala jsem s ním, tiskla ho pod polštářem. Konečně budu dělat, co chci. Víím, že mi to půjde. Budu nejlepši.

Ohlédla jsem se. Seděl jsi křesílku na balkónu fary a četl knihu. Viděla jsem tě zdálky, odtud od jezera jsi vypadal, jako bys byl můj. Sundala jsem si žabky a smočila palce. Voda studila i hřála. Vábila. Zamávala jsem ti, ale nejspíš jsi mě na tu dálku neviděl.

Pořád si pamatuju vteřinu, kdy mi to došlo. Seděla jsem doma u počítače, vyřizovala maily a najednou mě zaplavila potopa. Jezero, řekla bych dneska. Průtrž mračen. Tak nějak. Zkrátka mě to okamžitě napadlo.

Došla jsem do míst, kde písčitá pláž přecházela v oblázkový břeh. Věděla jsem, že bosýma nohama ucítím svůj oblázek, že ho jimi poznám. A nemýlila jsem se. Zabolet mě do paty. Jako by na mě volal. Sehnula jsem se pro něj a sevřela ho v dlani. Byl skoro celý bílý a křivolace jím procházela tmavě šedá žilka. Byl to on.

Zkroutila jsem se do pozice, ve které jsem vždycky vítězila. V házení žabiček po vodní hladině jsem bývala absolutní přeborník. Kolik let jsem to už nezkoušela?

Ale mnohem pravděpodobnější je, že jsi moje zamávání viděl a že jsi mi zase neodpověděl. A přitom je to něco docela jiného než dotaz, zda chceš džus. Mávání je pohyb. A pohyby se mnou mluvíš.

Zamávala jsem znovu a vyskočila jsem do výšky, abys mě mohl vidět lépe. Tak nic. Jsi strašně zatvrzelý. Raz, dva, tři, teď, jestli hodím žabku, tak se všechno změní.

Raz, dva, tři, teď. Oblázek poskakoval po hladině, hnán neviditelnou silou. Mojí silou. Přesnou a taneční jako hrací strojek. Ty na balkóně ses ani nepohnul. Podívala jsem se na hodinky. Bylo půl dvanácté, měla bych se vrátit a uvařit ti oběd. Nebo tě někam vytáhnout. Ano, to je nápad, prostě tě popadnu za ruku a půjdeme do hospody. Ruka není slovo, takže bys snad mohl. Víím, že mě trestáš, a trestáš mě strašlivě. Ale já to vydržím. Kvůli nám to vydržím.

Ten den jsi dokončil obraz, cos ho maloval nejdéle ze všech. Ukazoval jsi mi ho, jenomže já se dívala hlavně na tvou tvář. Četla jsem z ní, kolik nocí jsi nespal. A přemýšlela, jak obraz prodám. Už jsem začala organizovat tvoji výstavu, teď šlo jen o to, nahnat na ni ty nejzazobanější milovníky umění. Chci, abys byl šťastný. Zařídím to.

Pak jsem pohledem sklouzla z tebe na tvůj obraz. Vystupovaly na něm do popředí dvě velké zelené oči. Vlastně nejenom zelené, ale i modré, bílé a černé, ty nejvíc. Šel z nich strach. Můj strach. Také v okně vzdáleného domu jsem najednou rozeznala oči. Oči, které změnilly barvu. Odpověděl jsi mi.

„Jak se ten obraz jmenuje?“ zeptala jsem se tě tehdy.

„Vždyť to víš.“

Ten obraz se prodal jako první. Cenu i kupce jsem domlouvala já. Přece se nebudeš zabývat takovými věcmi. Chci tě uchránit všech prkotin. Udělal jsi mi scénu. Tenhle obraz není na prodej! Potřebuješ ho k životu. Vysvětlila jsem ti, že k životu potřebuješ úplně jiné věci. Zaplacené složenky a stře-

chu nad hlavou. Zašli jsme na víno, aby ses uklidnil. Tehdy jsi ještě na mě dal. Teprve v hospodě jsme tvůj úspěch zapili.

Varovali mě, že je to náročné. Ať jsem připravená, že tam uvnitř to na mě přijde. Se mnou však hned tak něco nehne. Těšila jsem se, až to budu mít za sebou. Je to, jako bych si nechala vytrhnout zub. Jsem přece silná holka, žádná víla jako ty. Možná právě proto jsem se do tebe tolik zamilovala.

„Máte návštěvu,“ řekla mi sestra. „Trvá na tom, že s vámi musí mluvit. Vypadá rozčileně.“

Vyšla jsem na chodbu. A tehdy jsi mě úplně rozhodil. Podal jsi mi ten obraz. Zelené oči. Koupil jsi ho zpátky. Dal jsi za něj všechny svoje peníze.

„Prohlídni si ho dobře. Copak nic nechápeš?“

Brečel jsi. Prosil jsi. Tvrdil jsi, že na to nemám právo. Stálo mě to spousty sil, abych se prostě otočila a vrátila se do nemocničního pokoje.

Když mě vezli na lehátku, nic mě nebolelo. Nebylo to o nic bolestivější než rozbité koleno. Mnohem horší bylo, že jsem měla pořád zavřené oči. Z jakéhosi důvodu jsem je neotvírala. Jako bych oslepla. Abych se nemusela dívat na obraz, co jsem si ho opřela o zeď u postele. Když mě přivezli do pokoje, prostě jsem si to přikázala. Levé, pravé, tak honem, holka. Takže jsem ho spatřila. Naše dítě na tvém obraze.

Došla jsem bosá až na balkón. Celé starobylé schodiště jsem zatápkala pískem. Ještě teď mě zábly nohy.

„Nepůjdem na večeri do té restaurace na skále? Dělají tam prý báječné ryby.“

Ani ses nepohnul.

Když jsem v našem pokojíku s terasou nad jezerem házela do pekáče ryby z tržiště a ty jsi seděl před velkým oknem a díval se ven, věděla jsem, že tuhle večeri už nesmím dodělat beze slova. Že teď nad tebou zvítězím. Že tě dokážu donutit, abys na mě dal, poslouchal mě jako ten kamínek, raz, dva, tři.

I já mlčela. Vrhla jsem se na tebe. Opět ses ani nepohnul.
Ani nevím, proč jsem tě začala svlékat od ponožek. Asi pro
to sehnutí, musela jsem se před tebou sklonit, jako bych se ti
klaněla. Jako bych ti líbala nohy. Jako bych tě prosila.
„Chci to dítě zpátky,“ zašeptala jsem a položila se na tebe.
Zvedl ses ze země jakoby nerad. A potom jsi odešel.
Beze slova a úplně nahý.
Už se nikdy nevrátíš.
Asi jsem to všechno trochu přehnala.

Salátový dýchánek

Nejvíc mi v kriminále bude chybět bramborovej salát. Ten, co ho umím nejlíp já, kdo jinej. Stejně si myslím, i když dnes už na tom nijak zvlášť nesejde, že na Vánocích mají všichni nejradši salát. Kdyby se stran týhle otázky udělal nějakej seriózní výzkum, jsem si jistá, že by v něm vyšlo, že žádný cukroví, žádný svíčky, koledy a podobný kýče, žádněj Ježíšek oblizovanej teletem, ale pořádněj bramborovej salát. Ten, co jsem na něj vymyslela geniální recept: Uvařený brambory, červený fazole, čerstvá cibulka, majonéza, jogurt, kukuřice, olivy, vajíčka a k tomu špetka něčeho tajuplného, nějaká speciální ingredience, která salátu propůjčovala cosi jako melancholii, romantickou nadstavbu, po který každej žaludek ve skutečnosti touží, ale vědí to jen ti nejlepší kuchaři. A nejhezčí je pak tu přichuť vyzradit nejlepší přátelům.

Znali jsme se už od studií, tedy někteří. Tehdy jsme ještě nebyli žádný Juříčkovi, Trnkovi ani Matulovi a už vůbec ne stará Juřice, Trnka nebo Matule. A taky jsme se tolik netrumfovali nebo jsme spíš soutěžili v jinejch věcech. Kdo vypije víc panáků, kdo sbalí támhletoho nádhernýho kluka, kdo bude stopem nejrychlejc v Brně. Ten ďábelskej nápad přišel až v takzvaným středním věku. Kdo udělá nejlepší bramborovej salát.

Soutěžilo se pravidelně každej rok den před Vánoci, když všichni nejvíc síleli, že nemaj stromeček nebo nějakou jinou rekvizitu. Tak my se sešli a byla velká pohoda. Teda na začátku. Všichni přinesli ve velikejch mísách svůj klenot a pak se zuřivě ochutnávalo a ochutnávalo a taky pilo. Na začátku třechhle dýchánků ani moc nešlo o saláty, ta soutěž byla milou záminkou k setkání v předvánočním běsnění. Všechny rodiny přišly i s dětmi, ty si hrály nebo se rvaly a zlobily a my dospělí jsme si povídali a o děti se nestarali.

Mám ráda věci, který se opakujou každej rok. Nemyslím

teď zrovna Vánoce, spíš mě zajímají rituály, který si lidi mezi sebou vytvářejí sami. Třeba jako v tom filmu *Příští rok ve stejnou dobu*. Dva milenci se v něm vždycky po dvanácti měsících scházejí v jednom hotelu a pokaždý se spolu vyspějí. A pokaždý se u nich něco změnilo, jednou se jeden z nich oženil, podruhé je ona těhotná... To bych taky chtěla zažít.

Kdysi jsme s manželem každé rok na Štědrý den chodili do špinavého pajzlu na rohu naší ulice a dali si tam panáka toho nejobyčejnějšího rumu. Později jsme přicházeli i s dětma, který pily tu nejžlutější limonádu, a bezzubí strejcové na nás překvapeně hleděli. Byla to moje nejmajestátnější vánoční chvílka. Když hospodu z hygienické důvodů zavřeli, jako by se z naší rodiny něco vytratilo.

Taky z našich salátových dýchánek se cosi začalo vytrácet.

Postupem času začala nabejvat na významu vlastní soutěž. Neboli utkání, jak bych dneska řekla. Začalo jít o to, kdo vyhraje, či salát bude prohlášen za nejlepší. První roky se výherci střídali, jednou jsme zvítězili my, jindy Matulovi, pak vzpomínám, že Juříčkovi a pak už to byli zase Matulovi. Jenže tři poslední roky vyhrávali pořád jenom Juříčkovi. Zatímco v prvních letech šampióni radostně předávali ostatním recept na nejlepší salát, když zvítězili Juříčkovi, okamžitě zavedli ten nejapnej zvyk – prohlásili, že jejich recept je tajnej.

Vzpomínám si, jak ještě před pěti lety, když byl v anonymním bodování prohlášen za nejbáječnější salát náš, tak tehdy jedenáctiletá malá Juříčková brečela, proč nevyhráli oni. Můj muž tedy prohlásil, že vyhláší první místa dvě, že jako přibyl ještě salát Juříčkovejch.

„Opravdu?“ zeptala se malá Juříčková a utírala si slzy do krajkových rukávků hodobožových šateček, do kterých ji Juříčková navlekla.

„Předtím byl málo slaný,“ smál se můj muž. „Jak jsi do něj nabrečela, tak jsi ho podstatně vylepšila. Prohlašuju, že teď se

Toto je pouze náhled elektronické knihy. Zakoupení její plné verze je možné v elektronickém obchodě společnosti eReading.